

Χριστούγεννα 1974, θυμάμαι... (Κυριακή Κ. Σουρουκλή)

/ [Πεμπτουσία](#)

1974

*Χριστούγεννα στην προσφυγιά.
Christmas in a refugee camp.*

Γυρίζω το ρολόϊ της μνήμης προς τα πίσω, σαράντα τρία χρόνια, και θυμάμαι τα πρώτα Χριστούγεννα πού έκανα μόνη, σαν την καλαμιά, σε ένα απέραντο και άγνωστο κάμπο....

Μετά τη «Μπότα του ΑΤΤΙΛΑ» στην Κύπρο, το Καλοκαίρι του 1974, και το δικό μας ξεριζωμό, εγκαταλείψαμε τη γη των προγόνων μας.

Παραμονή της Παναγίας. Ο Τούρκος κατακτητής, χορτασμός δεν είχε. Λεηλατούσε, άρπαζε, βίαζε, σκότωνε... Πέρασε την Τριμηθούσα, το χωριό με την επισκοπή του Αγίου Σπυρίδωνος, και κατέβαινε τώρα προς τα μέρη μας. Έπρεπε να εγκαταλείψουμε το χωριό μας.. Ο Πατέρας μου, έβαλε το λεωφορείο μας για να

μετακινηθούν και άλλοι συνάνθρωποί μας πού δεν είχαν μέσο.

***“Έχουμε δικαίωμα να μάθουμε τι απέγιναν”.
“We have the right to know about their fate”.***

...Έκοψα ένα μεγάλο Κόκκινο Σταυρό και τον κόλλησα στο παρμπρίζ του λεωφορείου μας. Είχα από μήνες γίνη μέλος του «Ερυθρού Σταυρού» και είχα ταυτότητα μέλους. Σκέφθηκα, ότι ίσως σε κάτι θα μας βοηθούσε, αυτή τη δύσκολη ώρα. Αφήσαμε πίσω το χωριό μας, τα σπίτια μας τίς εκκλησιές μας. Τον κεντρικό ναό τού Αγίου Μάμα, την άγια Μαρίνα πού φιλοξενούσε τον ανδριάντα, του θείου μου Ανδρέα, ηρώα της ΕΟΚΑ, τη Σαμερή την τοποθεσία της θυσίας του, πού κυματίζει η γαλανόλευκη... και φύγαμε... Όμως, επτά ψυχές συγχωριανών μας, δεν πείσθηκαν για να μας ακολουθήσουν, έμειναν πίσω... Δεν μπορούσαν να φανταστούν, τί θα ακολουθούσε....

Στη διαδρομή μας, μέσα από χωράφια και βουνά, παντού έβλεπες οπλισμένους ξενόφερτους στρατιώτες, κοντούς, μαυριδερούς, και άλλους, και παιρνόντας ανάμεσα από όλους αυτούς, ζήσαμε ένα μικρό θαύμα. Ενώ σταματούσαν όλα τα αυτοκίνητα για έλεγχο, μόλις έβλεπαν τον μεγάλο Κόκκινο Σταυρό στο παρμπρίζ του λεωφορείου μας, -να το θαύμα!-, κανένας έλεγχος!, μας έδειχναν να περάσουμε ελεύθερα! Καταλήξαμε σε μια ελεύθερη, ας πούμε, περιοχή μέσα σε

περιβόλια, στο «ΡΟΜΑΝΤΖΟ» κοντά στις αγγλικές Βάσεις...

Οι μήνες περνούσαν και η προσφυγιά μας, συνεχιζόταν. Αργότερα, βολευτήκαμε όλοι κάπου. Αλλά αυτές οι σκέψεις...

Τί να έγιναν οι συγχωριανοί μας, ο Ζηνόβιος με την Ζηνοβία του, η θεία Χριστίνα; Τί έγιναν οι εκκλησιές μας; Αλήθεια και οι καμπάνες θα είναι βουβές όλον αυτό τον καιρό;... Μου φαινόταν ώρες-ώρες, σαν να άκουγα τον ψάλτη μας τον Χατζηγιάννη, να διαβάζει με την τρεμουλιαστή δυνατή φωνή του τον Απόστολο.

Εκκλησιαζόμασταν οικογενειακώς τότε στη Χρυσοπολίτισσα και τότε στον άγιο Λάζαρο, τη μεγάλη αρχαία και ιστορική Εκκλησία.

Όμως, στη σκέψη μου στριφογύριζε μια ιδέα.... Ο κύβος ερρίφθη.

4 Δεκεμβρίου 1974. Της Αγίας Βαρβάρας. Έκανα το μεγάλο τόλμημα για το νέο μου ξεκίνημα. Το καράβι σφύριξε δηλώνοντας την αναχώρησή του από το λιμάνι της Λάρνακας... Πέρασε λοιπόν και του Αγίου Σάββα μέσα στο πέλαγος. Εκεί στο μεγάλο σαλόνι του караβιού, ταξίδευα. Πότε στον Άη Μάμα και πότε στην Αγιά Μαρίνα...και πότε στον φίλο του Χριστού μας, τον Άγιο Λάζαρο

Μετά από μια απρόσμενη μεγάλη θαλασσοταραχή πού μας αναστάτωσε το βράδυ, φτάσαμε επί τέλους στο ξημέρωμα.

6 Δεκεμβρίου. Του Αγίου Νικολάου προστάτη των θαλασσινών. Αυτό εσήμαινε προς το παρόν, το τέλος μιας αρχής,... ενός παράτολμου ξενιτεμού. Καινά! Στο βάθος του ορίζοντα με περίμενε μια άλλη Πατρίδα. «...Η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δυο. Ποιο απ'τα δυο κομμάτια πρέπει ν' αγαπώ;...».

«Μά, ασφαλώς και τα δυό...», κτυπούσε δυνατά η καρδιά μου.

Τώρα το πελώριο θαλασσινό θεριό, πού με φιλοξένησε σχεδόν 3 μέρες, σφύριζε ασταμάτητα και δήλωνε την άφιξή του στο μεγάλο λιμάνι του Πειραιά. Από μακριά έβλεπα σημαιοστολισμένα καράβια. Καμπάνες ηχούσαν, καράβια σφύριζαν... «Θεέ μου» ρίγη συγκίνησης και δάκρυα κύλησαν στα μάγουλά μου.. Ναι του Αγίου Νικολάου σήμερα. Μέρα πού χαράκτηκε από εκείνη τη στιγμή, στην καρδιά μου.

1974

*Χριστούγεννα στην προσφυγιά.
Christmas in a refugee camp.*

Δόξα τω Θεώ, ήρθαν και με παρέλαβαν και να πού φτάσαμε σε μια μονοκατοικία οδός Ζαΐμη, στο Παλαιό Φάληρο. Αλήθεια πόσο εύγενικά με καλωσόρισαν!. Ο κ. Μακρής καλοκάγαθος. Η κ. Ξανθή, η Σοφούλα η κόρη τους, και τα δυο τους αγόρια. Ο Άλκης γύρω στα δέκα, και ο Φρίξος φατσούλα πού μου θύμιζε την μικρή μου αδελφή τη Μαρία, πού άφησα πίσω. Οι μέρες περνούσαν. Πολύ κοντά στο σπίτι, βρισκόταν η Παναγίτσα η ενορία. Εκεί θα έκανα τα πρώτα Χριστούγεννα ξεριζωμένη από το σπιτικό μου, μακριά από την οικογένειά μου, τη γειτονιά μου τις φίλες μου, τη Γεωργία τη Βασιλείου, τη Δώρα τη συμμαθήτριά μου... τα παιδιά του Κατηχητικού μου. Πέρυσι, τέτοιες μέρες είχαμε κάνει μια ωραία Χριστουγεννιάτικη γιορτή στο σχολείο της κοινότητάς μας, τραγουδήσαμε τα κάλαντα, μαζέψαμε τρόφιμα και άλλα είδη, τα όποια μοιράσαμε στις πτωχές οικογένειες πού μας υπέδειξε ο σεβαστός π. Αντώνιος

Ξημέρωσε το Σάββατο παραμονή Χριστουγέννων στο Παλαιό Φάληρο. Πρωί πρωί, κατεύθασαν τα χριστουγεννιάτικα ψώνια. Η εντολή της κ. Ξανθής ήταν, να ριφθούν στον κάδο, ό,τι είχε περισσεύσει στο ψυγείο, για να μπουν τα φρέσκα. Πω πω, και το πακέτο με κείνα τα χωριάτικα λουκάνικα;... Άρχισα να νοιώθω

δυσφορία....Ο νους μου, γύριζε πίσω. Στη πείνα πού νοιώσαμε στο «Ρομάντζο», στους Τρούλλους, το ωραίο χωριό μου, στον Άγιο Λάζαρο....

«Πάλι ταξιδεύεις Κυριακή, έλα πρέπει να προλάβουμε, παραμονή Χριστουγέννων. Το βράδυ έχουμε ρεβεγιόν....», ακούστηκε η κ. Ξανθή. Ήθελα να κλαίω ασταμάτητα...

Παρακάλεσα, να μη βρεθώ στο ρεβεγιόν, αλλά να πάω στην εκκλησία...

Λαμπρή, μεγάλη εκκλησία, η Παναγίτσα και απόψε όπως ήταν έτσι φωταγωγημένη, έλαμπε! Οι ψαλμωδίες... τα γνωστά γλυκά μου, ακούσματα. Μα κοιτούσα δεξιά, κοιτούσα αριστερά, ήμουν μόνη. Πού η γλυκεία μου μανούλα, ο κος Κώστας;, τα αδέρφια μου: η «Μαυρού», η Χριστίνα, ο Άντρος, ο Τάκης; οι άνθρωποι της εκκλησίας μας;

Μόνη σαν την καλαμιά σε έναν άγνωστο κάμπο. Ένοιωσα ζαλάδα. Όμως, οι γλυκόλαλες καμπάνες στις Καταβασίες, η ευλαβική φωνή του ιερέα, η ευωδία του λιβανιού, με έκαναν να διακόψω τίς σκέψεις μου... «Χριστός Γεννάται δοξάσατε, Χριστός εξ ουρανών...».

«Ανέτειλας Χριστέ εκ Παρθένου νοητέ ήλιε της δικαιοσύνης....».

Αλησμόνητα Χριστούγεννα πού δεν τα αφηγήθηκα τούτες τίς ώρες, μέσα από ένα ωραίο χριστουγεννιάτικο παραμύθι, αλλά ξεκλείδωσα τα μυστικά της καρδιάς μου, και τα εκμυστηρεύτηκα. Ένα σπαρταριστό βίωμα, πού έχει χαραχθεί στην καρδιά μου και θα μου μείνει αλησμόνητο.

Πηγή: Περιοδικό «Κοινωνικές Τομές. Οικογένεια - Παιδεία - Πατρίδα», Έτος 10ο, Περίοδος Γ΄, σελ. 387-390, Εκδότης Σύλλογος «Κοινωνική Προσπάθεια» Σ.Α., Αθήνα Δεκέμβριος 2018.